

Sygn. akt II CSK 58/07

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepła (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Stanisław Dąbrowski

SSN Tadeusz Żyznowski

w sprawie z wniosku Prokuratury Okręgowej w P.

przy uczestnictwie J.R. i U.R.

o wpis w dziale IV księgi wieczystej nr KW [...] hipoteki przymusowej kaucyjnej

do kwoty 50.000 zł, jako zabezpieczenia grożącej dłużnikowi kary grzywny,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 maja 2007 r.,

skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 27 lipca 2006 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w R. w dniu 23 maja 2006 r. dokonał w księdze wieczystej Kw. [...], obejmującej nieruchomości stanowiącą wspólność ustawową J.R. i U.R., wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 50.000zł jako zabezpieczenie grożącej dłużnikowi J.R. kary grzywny w sprawie Ds. [...] prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową w P. Jako podstawę wpisu powołał postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu kar majątkowych z dnia 20 grudnia 2005 r.

Apelację uczestników od tego orzeczenia Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 27 lipca 2006 r. oddalił uznając, że zaskarżony wpis jest zgodny z przepisami art. 110 i 111 u.k.w.h., według których postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu grożącej podejrzanemu kary grzywny stanowi podstawę wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej.

Uczestnicy postępowania w skardze kasacyjnej zarzucili temu postanowieniu naruszenie art. 110 i 111 u.k.w.h. przez ich błędną wykładnię prowadząca do przyjęcia, dopuszczalności wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej na nieruchomości stanowiącej współwłasność łączną uczestników postępowania, na podstawie postanowienia prokuratora o zabezpieczeniu kary grzywny skierowanemu tylko przeciwko uczestnikowi J.R.

W konkluzji wnieśli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie orzeczeń sądów obu instancji i oddalenie wniosku o wpis.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stanowisko Sądu Okręgowego przyjmujące, że postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu kary grzywny grożącej podejrzanemu J.R., stanowi podstawę wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej jego i współmałżonki, nie może być skutecznie zwalczane. Znajduje ono bowiem uzasadnienie w przepisach art. 110 i 111 u.k.w.h., z których

jednoznacznie wynika, że hipotekę przymusową kaucyjną można uzyskać także na podstawie postanowienia prokuratora.

Rację ma wprawdzie skarżący, że podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej podatnika i jego małżonka może być tytuł wykonawczy wystawiony na oboje małżonków, jednakże uszło jego uwagi, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., III CZP 3/05 (OSNC 2006 nr 2, poz. 27), do której się odwołał, dotyczy wpisu hipoteki przymusowej zwykłej, a nie kaucyjnej, na co słusznie zwrócił już uwagę Sąd Okręgowy. Natomiast uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2004 r., III CZP 33/04 (OSNC 2005, nr 3, poz. 49), w której Sąd Najwyższy stwierdził, że doręczona dłużnikowi decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalająca wysokość należności z tytułu składek, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki przymusowej na nieruchomości będącej przedmiotem współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka, dotyczy właśnie wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej, a o taką chodzi w przedmiotowej sprawie. Wprawdzie teza powołanej uchwały jest ujęta ogólnie, jednakże z jej uzasadnienia wynika jednoznacznie, że dotyczy ona hipoteki kaucyjnej, której ustanowienie nie jest sposobem egzekucji, ani celem realizacji wierzytelności. Do egzekucji z obciążonej nieruchomości stanowiącej majątek wspólny zobowiązanego i jego małżonka potrzebny jest tytuł wykonawczy wystawiony na oboje małżonków.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że tylko hipoteka kaucyjna może być wpisana bez tytułu wykonawczego (por. postanowienie z dnia 28 marca 1995 r., I CR 2/95, niepubl., uchwała z dnia 18 maja 1995 r., III CZP 63/95 OSNC 1995, nr 10, poz. 142, uzasadnienie uchwały z dnia 20 czerwca 2001 r., III CZP 34/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 3 i uchwała siedmiu sędziów z dnia 28 października 2004 r., III CZP 33/04, OSNC 2005, nr 3, poz. 43). Hipoteka ta w odróżnieniu od hipoteki zwykłej zabezpiecza w istocie wierzytelności „niepewne” tak co do samego istnienia, jak i ich wysokości, bowiem nie jest wyposażona w domniemanie istnienia prawa wynikającego z wpisu hipoteki (art. 105 u.k.w.h.). Zatem wierzyciel hipoteczny dochodzący zaspokojenia z nieruchomości musiałby przeprowadzić dowód, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką kaucyjną istnieje oraz, w jakiej

wysokości (art. 6 k.c.). Tak przedstawiona konstrukcja hipoteki kaucyjnej oznacza, że jej wpis pozostaje bez wpływu na odpowiedzialność małżonka dłużnika z majątku wspólnego. Nie stanowi bowiem podstawy wystawienia tytułu wykonawczego, czemu dał wyraz Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, zajmując konkretne i należycie umotywowane stanowisko. Zarzut skarżącego, że postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym stanowiące podstawę wpisu hipoteki przymusowej kaucyjnej, powinno być wystawione przeciwko obojgu małżonkom nie może się utrzymać w konfrontacji z treścią uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Z tych przyczyn skargę kasacyjną jako pozbawioną uzasadnionych podstaw oddalono (art. 398¹⁴ w związku z art.13 § 2 k.p.c.).